RÂKIM ELKUTLU'YA AİT RAST TEVŞÎH'İN MAKÂM VE GEÇKİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Alper AKDENİZ[1]

ÖZ

Râkım Elkutlu; Mevlevî Âyîn-i Şerîfi, Tevşîh, İlâhi, Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî, Şarkı, Türkü, Marş gibi dinî ve din dışı formlarda 600'e yakın eseri Türk Mûsikîsine kazandırmış 20. yüzyılın önemli bir şahsiyetidir. Onun Türk Mûsikîsindeki değeri sadece ürettiği eserlerin niceliğiyle sınırlı değildir. O aynı zamanda melodik seyir ve beste karakteri bakımından ortaya koyduğu yeni bir eğilimle makâm, form ve usûl açısından farklılık gösteren eserler üretmesi yönüyle değerli bir sanatkârdır. Sekiz İlâhi, dört Tevşîh, bir Mevlevî Âyîn-i Şerîfi ile Dinî Mûsikî alanında üç farklı formu başarıyla kullanmıştır. Bu çalışmanın amacı, sanatkâra ait Rast Tevşîh'in makâm ve geçki bakımından incelenerek eserlerindeki makâmsal ve teknik anlayışı ortaya koymak, onun Türk Mûsikîsi için bir ekol olmasını sağlayan temel nitelikleri göstermektir. Bu durum analitik araştırmaların yaygınlaştırılması ve Türk Mûsikîsi eğitimi verilen kurumlarda eğitim gören sanatçı adaylarının gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için Râkım Elkutlu'nun Rast Tevşîh adlı eserinin farklı nüshalarına ait notalar bilgisayar ortamına aktarılmış, makâm ve geçki tespitinde eser bütün olarak ele alınmıştır. Çalışma neticesinde Tevşîh'in içerisindeki melodik hareketler, çeşniler ve makâm geçkileri perde temeli göz önünde bulundurularak 14 bölüm halinde tahlil edilmiş, bestekârın Rast makâmına uygun geçkileri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Râkım Elkutlu, Tevşîh, Türk Müziği Eğitimi

[1]Dr. Öğretim Üyesi Alper AKDENİZ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, yorgobacanos(at)gmail.com

THE EXAMINATION OF RAST TEVŞIH BELONG TO RAKIM ELKUTLU IN TERMS OF MODE AND OVERAGE

ABSTRACT

Râkım Elkutlu is an important figure of the 20th century, who has brought nearly 600 religious and nonreligious works such as Mevlevî Âyîn-i Şerîfi, Tevşih, chant, composition, ağır semai, yürük semai, song, folk song, march to Turkish music. His value in Turkish music is not limited to the quantity of works he produces. He is also a valuable craftsman with a new tendency in terms of melodic style and composition character, producing works that differ in terms of mode, form and style. He successfully uses eight chant, four tevşîh, a Mevlevi Aîn-i Şerîfi and three different forms in the area of Religious Music. The purpose of this study is to examine the tonal and technical understanding of Rast Tevşîh belonging to the craftsman by examining it in terms of tone and overage, and to show the basic qualities that make it a school for Turkish Music. This situation will contribute to the development of analytical researches and the development of artist candidates who are educated in Turkish Music Education institutions. In order to accomplish this aim, notes of different copies of Rast Tevşîh were transferred to the computer environment and the work was taken as a whole in the determination of mode and overage. As a result of the study, melodic movements, condiments and mode overages in Tevşîh were analyzed in 14 chapters by considering the basis of the screen, and the composer's overages compatible with Rast mode were found.

Keywords: Râkım Elkutlu, Tevşîh, Turkish Music Education

Giriş

Günümüzde Türk Mûsikîsi klâsikleri olarak adlandırılan eserler neredeyse birbirinden ayrılamayacak derecede iç içedir. Özellikle Türklerin Müslüman oluşundan sonra eserlerin içeriğinde ve biçiminde yaşanan zenginlik bu yakınlığı arttırmıştır. İslamiyet, Türk Mûsikîsine özellikle tasavvufla birlikte ortaya çıkan edebi metinler aracılığıyla gerek güfte, gerekse beste olarak büyük bir iz bırakmıştır. Bu iz Dinî Mûsikî olarak adlandırılmaktadır. Dinî Mûsikî, günümüzde Cami ve Tekke Mûsikîsi olarak iki akademik kola ayırılmaktadır. Bu çalışmanın ana konusunu teşkil eden Râkım Elkutlu'ya ait Rast Tevşîh, Cami ve Tekke Mûsikîsi içerisinde değerlendirilmektedir.

Arapça "süsleme" anlamındaki Tevşîh kelimesi bir mûsikî terimi olarak incelendiğinde "Mevlîd ve Mîrâciyye okunurken bahirler arasında okunmak üzere Hz. Peygamber'i öven şiirlerden bestelenmiş eser" (Ayverdi, 2006: 3153) anlamıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden edebî metinler içerisinde Hz. Peygambere övgü anlamı taşıyan güftelerin bir beste ve yapı çerçevesinde şekillenmiş hali Tevşîh formu olarak bilinmektedir.

"Tevşîhler bir tür Na'ttir. Genellikle Mevlîd ve Mîrâciyyeler okunurken hem tekkelerde, hem de camilerde icrâ edilir. Daha çok durak evferi, devr-i kebîr, çenber, zencîr, evsat, hafîf, muhammes gibi büyük usûllerle bestelendiği gibi düyek, sofyan, yürük semâî gibi küçük usûllerle de bestelenebilir. Sözleri Türkçe'den başka Arapça ve Farsça olabilir. Çoğunlukla 2-4-5-6 mısralı kıt'alar şeklindedir. Mevlîd ve Mîrâciyye bahirleri belli bir makâm çerçevesinde okunduğu için bu makâmlara uygun ya da aynı makâmlardan Tevşîhler bestelenmiştir" (Özalp, 1992: 54). Tevşîhler hem tekkelerde hem de camide icrâ edildiğinden Dinî Mûsikî'nin hangi bölümüne dâhil olduğu tartışılan bir konudur. Fakat daha çok tekkelerde icrâ edildiği bilinmektedir.

Tevşîhlerin bir diğer özelliği, iki bahir arasındaki geçişi yumuşatarak ahengi bozmadan, aksine artırarak icrânın huşû içinde devamını sağlamaktır. Bu özelliği ile Tevşîh formunda beste yapmanın ustalık gerektirdiği söylenebilir. Tekkelerde zâkirbaşı olan dervişlerin zikir sırasında makâm ve geçkilerle icrâda bulundukları, Tevşîh bestekârlarının da ahengi arttıracak geçkilerle eserlerini bestelemiş oldukları bilinmektedir. "Zâkirbaşılık yapanların içlerinden çok kudretli mûsikîşinaslar, bestekârlar çıkmıştır" (Demirci, 2017: 101). Bunlardan biri olan Rast Tevşîh'in bestekârı Râkım Elkutlu Osmanlı son dönemi ve Cumhuriyet ilk dönemi bestekârları arasındadır. "1872'de İzmir'de dünyaya gelmiştir" (İnal, 1958: 240). "Babası Hisâr Câmi imam hatiplerinden Şuayb Efendi, annesi Sıdıka Hanım'dır. Öğrenimini İzmir'de, İzmir İdadisi'nde tamamlamıştır. Ayrıca Zağralı Müderris İsmail

Efendi'den dinî eğitim almıştır" (Rona, 1960: 115). "Mevlevîliğe mensup bir aile ortamında yetişmiş olan Râkım Elkutlu henüz çocuk yaşlarda iken İzmir Mevlevîhânesi Şeyhi ve Amcası olan Emin Dede'den mûsikî dersleri almış, dergâh âyînlerine katılmaya başlamıştır. Onyedi yaşında iken Mevlevîhâne dersleri na'thanlığına, yirmi sekiz yaşında ise kudümzenbaşılığına getirilmiştir. Emin Dede'den yirmi yaşına kadar ders almaya devam etmiş, 1892'de babasının vefatı üzerine Hisâr Câmi imam hatipliğine tayin edilmiştir. Hisâr Câmisi'ndeki görevine, İzmir'in Yunanlılardan kurtarılmasından sonra adliyede başladığı Mahkeme-i Şer'iyye Dairesi'ndeki vazifesinin dışında, hayatının son günlerine kadar kesintisiz devam etmiştir" (Sezgin, 1995: 55-56).

"Mûsikîde ilk hocası olan amcası Emin Dede'nin vefâtı üzerine Türk Mûsikîsine üstün vukûfu olan Mûsevi Santo Şikârî Efendi'den 10 yıl mûsikî dersi alarak birçok şarkı, beste, semâîler geçmiş ve mûsikî nazariyatı bilgisini ilerletmiştir. Bundan sonra 5 yıl kadar da Tanbûrî Ali Efendi'den ve daha sonra Zekai Dede'nin çırağı Aziz Efendi'den ders almak sûretiyle mûsikî bilgisini ilerletmiştir. Henüz 22 yaşında iken ilk bestelediği 'Hayran-ı cemâl olmaya cidden emelim var.' şarkısı olup, haftanın belli günlerinde Hâfız Hasan Paşa'nın yapılan toplantıların birinde hocası Santo Efendi'ye okunduğu zaman hocası tarafından çok beğenilip takdir edilmesinden cesaret alarak daha birçok şarkılar bestelemek sûretiyle zamanın Dede Efendi'si ünvanını haklı olarak almıştır" (Rona, 1960: 116). "Çok süratli beste yaptığı ve şiir seçmekte büyük titizlik gösterdiği bilinen Râkım Elkutlu, otuzbeş yaşlarında iken, Şeyh Nureddin Efendi'nin âyin olarak bestelenmesi için kendisine verdiği güfteyi bir gecede besteleyerek mûsikînin bu büyük türünde de başarısını kabul ettirmiştir. Karcığâr makâmı'ndaki bu âyîni Mevlevîhâneler kapatılıncaya kadar hemen her dergâhta okunmuş ve Konya Mevlevîhânesi'nce de arşive alınmıştır" (Ak, 2002: 148).

"Mûsikî nazariyatındaki derin bilgisine ve Hisâr-Aşirân adlı yeni bir makâm terkip etmesine rağmen nota öğrenmemiştir. Tanburî Ali Efendi'den sonra İzmir'de Türk Mûsikîsini tanıtması yönündeki gayretleri sonucu iyi bir mûsikî çevresinin oluşmasında hizmetleri olan Râkım Elkutlu'nun yetiştirdiği öğrencilerden Mualla Geçergün (Kılıç), Hüseyin Mayadağ, Neyzen Ahmet Yardım, Kerim İleri, Hâfız Kemal Çavuşoğlu, Hâfız İsmail Özses, İsmail Demirdöven, İsmet Çetinsel, İsmet Yazar ve Bekir Sıdkı Sezgin'in sonraları İzmir Radyosu sanatçıları kadrosunu oluşturdukları bilinmektedir" (Rona, 1970: 157-162).

Bu çalışmada Mehmet Râkım Elkutlu tarafından bestelenen Rast Tevşîh makâm ve geçki yönünden incelenmiştir. İncelemeye geçmeden önce bu araştırmada kullanılan yöntem ve Rast makâmından kısaca bahsetmek gerekmektedir.

YÖNTEM

Tevşîh formu ve Râkım Elkutlu'nun hayatından kısaca bahsedildikten sonra, Tevşîh'e adını veren makâm hakkında nazarî bilgi verilmiş daha sonra Rast Tevşîh'in makâm ve geçki bakımından analizine geçilmiştir. Analiz bugün kullanılan Arel-Ezgi-Uzdilek ses sistemine göre yapılmıştır. Tahlili yapılan Rast Tevşîh'in notaları öncelikle Doç. Dr. Fatih KOCA'dan alınan nüshalardan bilgisayar ortamına aktarılmış, makâm ve geçki tespitinde eser bütün olarak ele alınmıştır. Kolaylık olması açısından Rast Tevşîh makâm geçkileri tespit edilirken A, B, C şeklinde harflendirme yapılarak 14 bölüme ayrılmıştır. Makâm ve perde (nota) isimlerinin karışmaması için; makâm isimleri büyük, perde isimleri küçük harfle yazılmış, makâmın nazarî olarak incelenmesinde nota arşivlerinden, basılmamış doktora, yüksek lisans tezlerinden ve nazariyat kitaplarından yararlanılmıştır.

Rast Makâmı

Safiyüddîn'in Kitâbü'l-Edvâr'ı ile Merâgî'nin Câmi'ü'l-Elhân'ında, Rast makâmı yegâh perdesi üzerine kurulmuş ve bugünkü Yegâh makâmı dizisinin aynı olmuştur. Hızır bin Abdullâh ve Bedr-i Dilşâd, 12 makâmdan sayılan Rast makâmını yegâhtan alarak rast perdesine göçürmüşlerdir. Yapılan göçürme ile rast perdesi üzerine getirilen dizi, bugün icrâ edilen Rast makâmı dizisini oluşturmaktadır. Abdülbâkî Nâsır Dede, Rastı, Rast dörtlüsü içinde ilk seyirlerini veren bir makâm olarak görmektedir (Kutluğ, 2000: 160-162). İsmail Hakkı Özkan'a göre yerinde Rast beşlisine nevâ'da Rast dörtlüsü eklenmesiyle Rast makâmı dizisi meydana gelir. Bu dizi bazen inici nağmelerde evç perdesini atarak acem perdesini alır. Rast makâmını meydana getiren diziler (Özkan, 1998: 115).

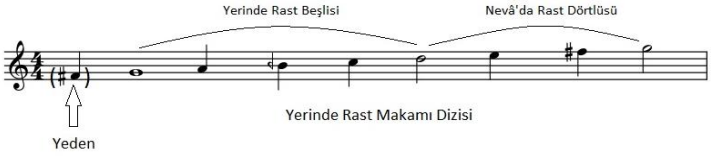

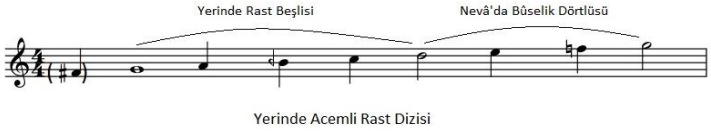

Rast Tevşîh'in Makâm ve Geçki Bakımından Tahlili

A.

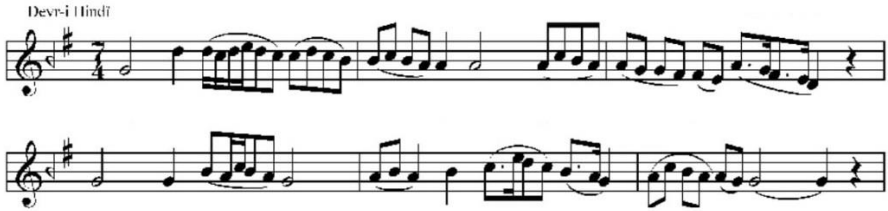

Rast Tevşîh'in giriş bölümüne rast-nevâ atlaması ile başlanmış, dügâh'da Uşşâk'lı kalındıktan sonra yegâh perdesine Rast'lı inilmiş; yerinde Rast beşlisi seslerinde dolaşılarak rast perdesinde karar verilmiştir.

B.

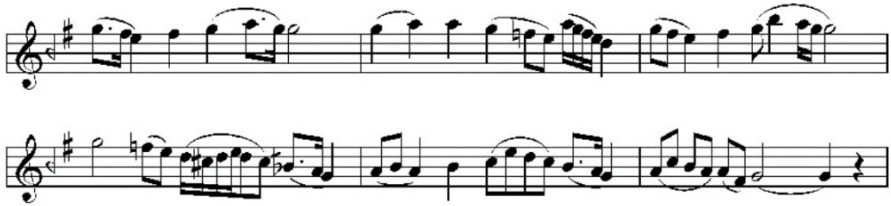

B bölümünde Mâhur makâmına geçki yapılmıştır. Tize doğru genişlemede tiz durak olan gerdâniye perdesi güçlendirilmiş, nevâ'da Bûselik'li ve gerdâniye'de Rast'lı kalınmıştır. Daha sonra gerdâniye perdesinden rast perdesine Nikriz'li inilmiş ve en sonunda yerinde Rast'lı cümle bitirilmiştir.

C.

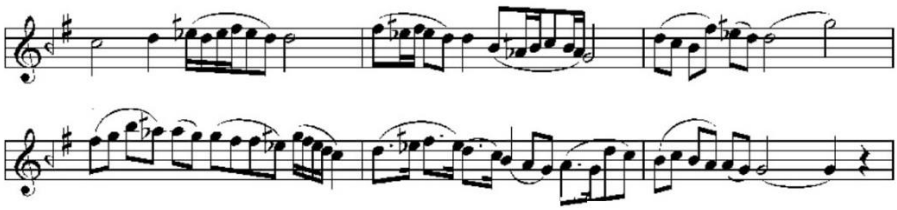

C bölümünde Sûznâk makâmına geçki yapılmıştır. Bölüme çargâh perdesi ile girilmiş, nevâ'da Hicâz'lı kalışın ardından rast perdesine kadar Hicâz'lı inilmiştir.

Daha sonra nevâ, gerdâniye ve tekrar nevâ perdesinde Hicâz'lı, çargâh'da Nikriz'li kalınmış ardından yerinde Rast beşlisi ile karar verilmiştir.

D.

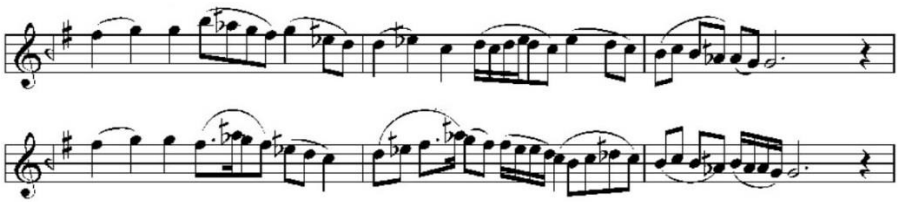

D bölümünde Hicâzkâr makâmına geçki yapılmıştır. Bölüme evç perdesi ile girilmiş, gerdâniye ve nevâ üzerinde Hicâz gösterildikten sonra rast perdesine kadar Hicâz'lı inilmiştir. Daha sonra gerdâniye'de Hicâz, nevâ'da Hicâz, çargâh'da Nikriz gösterilmiş ve hicâz perdesi alınarak rast perdesi üzerinde Hicâz'lı karar verilmiştir.

E.

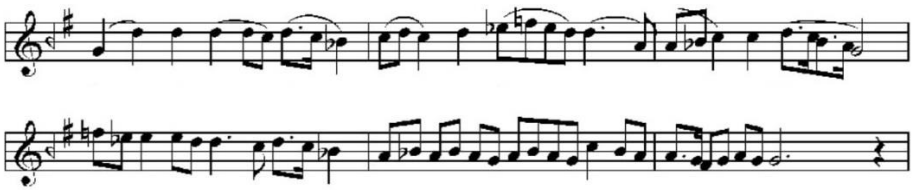

E bölümünde Nihâvend makâmına geçki yapılmıştır. Bölüme rast-nevâ atlamasıyla başlanmış, rast üzerinde Bûselik beşlisinde gezinilmiş, ırâk yedeni ile rast perdesinde kalınarak Nihâvend makâmı gösterilmiştir.

F.

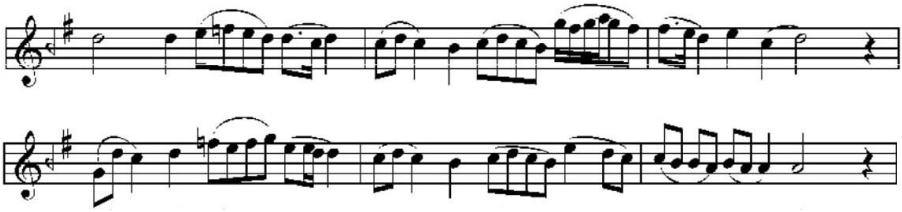

F bölümünde Nevâ makâmına geçki yapılmıştır. Nevâ perdesinden seyre girilmiş, nevâ'da Bûselik'li ve nevâ'da Rast'lı kalınmıştır. Daha sonra rast-nevâ atlaması ile devam edilmiş, acem perdesi alınarak nevâ'da Bûselik gösterilmiş ve hemen ardından dügâh'da Uşşâk'lı karar verilmiştir.

G.

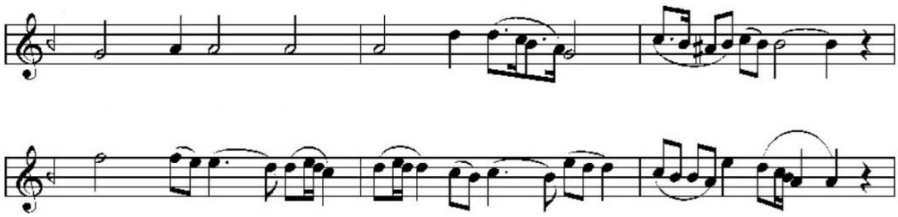

G bölümünde Uşşâk makâmına geçki yapılmıştır. Yerinde Uşşâk'lı, yerinde Rast'lı, segâhta Segâh'lı asma kalışlar yapılmış ve dügâh'da karar verilerek Uşşâk makâmı gösterilmiştir.

H.

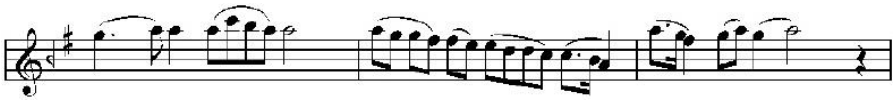

H bölümünde Muhayyer makâmına geçki yapılmıştır. Seyirde muhayyer perdesinde Muhayyer'li kalındıktan sonra dügâh perdesine kadar Uşşâk'lı inilmiş ve tekrar muhayyer perdesine çıkılarak Muhayyer makâmı işlenmiştir.

İ.

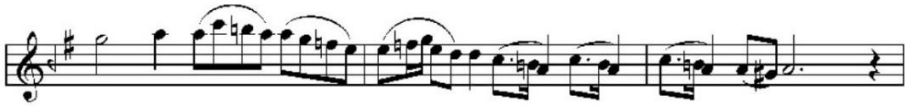

İ bölümünde Tâhir-Bûselik makâmına geçki yapılmıştır. Gerdâniye perdesinden tiz çargâh perdesine kadar çıkılmış, tiz bûselik ve acem perdeleri alınmış ve muhayyer'den dügâh'a kadar Bûselik sesleri ile inilerek Tâhir-Bûselik makâmı işlenmiştir.

J.

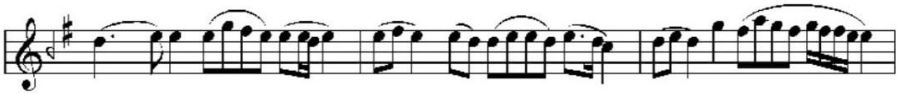

J bölümünde Hüseynî makâmına geçki yapılmıştır. Bölüme nevâ perdesinden girilmiş, hüseynî perdesi üzerinde Uşşak'lı kalındıktan sonra çargâh perdesine kadar inilmiş ve hüseynîde Uşşâk dörtlüsü gösterilmiştir.

K.

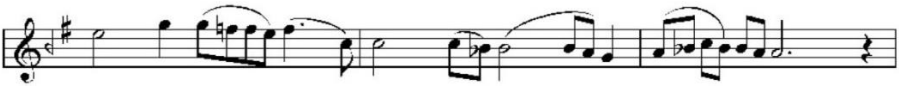

K bölümünde Acem-Kürdî makâmına geçki yapılmıştır. Acem civarından girilmiş, acem ve çargâh'da kalınmış, segâh perdesi atılıp kürdî perdesi alınarak rast perdesine kadar inilmiş, yerinde Kürdî gösterilerek Acem-Kürdî makâmı ile karar verilmiştir.

L.

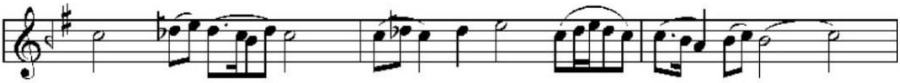

L bölümünde Sabâ makâmına geçki yapılmıştır. Çargâh perdesinden seyre başlanmış, hicâz perdesi alınarak çargâh ve hüseynî perdelerinde kalınmıştır. Sabâ dörtlüsü seslerinde gezinildikten sonra dügâh'a Sabâ'lı inilmiş ve çargâh perdesi tutularak devam edilmiştir.

M.

M bölümünde Bestenigâr makâmına geçki yapılmıştır. Bölüme segâhta Segâh'lı kalışla başlanmış ve ırâk'da Segâh'lı kalınarak Bestenigâr makâmı gösterilmiştir.

N.

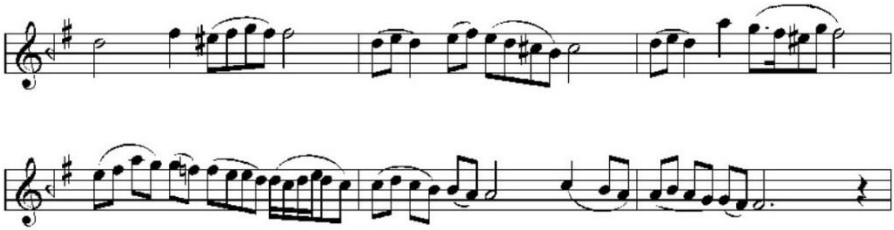

N bölümünde Evç makâmına geçki yapılmıştır. Nevâ-evç atlamasıyla bölüme başlanmış, evç perdesinde Segâh'lı, nim hicâz'da Hicâz'lı ve tekrar evç perdesinde Segâh'lı kalınmıştır. Daha sonra evç perdesi acem perdesine çevrilerek dügâh'a Uşşâk'lı inilmiş, ırâk'da Segâh'lı kalınarak karar verilmiştir.

O.

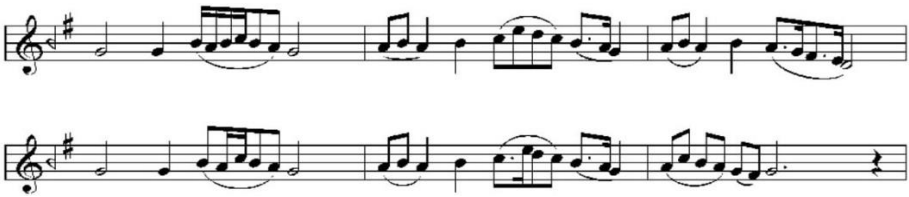

O bölümünde Rast makâmına dönüş yapılmıştır. Rast beşlisi seslerinde dolaşılarak yerinde Rast'lı kalınmış, yegâh perdesine Rast'lı inilmiştir. Tekrar Rast beşlisi seslerinde dolaşılmış ve en sonunda yerinde Rast'lı cümle bitirilerek karar verilmiştir.

SONUÇ

Râkım Elkutlu'ya ait Rast Tevşîh'in A bölümünde Rast makâmının karakteristik özellikleri, diğer bölümlerde ise bestekârın Rast makâmına uygun geçkiler yaptığı görülmektedir. Arel-Ezgi-Uzdilek sistemine göre günümüz Türk Mûsikîsi nazariyatının temeli 4'lü ve 5'li perde organizasyonlarıdır. Bu sistemle bakıldığında çeşni ve makâm geçkilerinin eser içinde çokça işlendiği görülmektedir.

Tevşîh'in içerisindeki melodik hareketler ve çeşniler perde temeli göz önünde bulundurularak 14 bölüm halinde tahlil edilmiştir. Tahlil edilen bölümler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo-1.

A bölümünde	dügâh'da Uşşâk'lı, yegâh'da Rast'lı, rast'da Rast'lı
B bölümünde	nevâ'da Bûselik'li, gerdâniye'de Rast'lı, rast'da Nikriz'li
C bölümünde	nevâ'da Hicâz'lı, rast'da Hicâz'lı, gerdâniye Hicâz'lı, çargâh'da Nikriz'li
D bölümünde	gerdâniye'de Hicâz'lı, nevâ'da Hicâz'lı, rast'da Hicâz'lı, çargâh'da Nikriz'li
E bölümünde	rast'da Bûselik'li
F bölümünde	nevâ'da Rast'lı, nevâ'da Bûselik'li, dügâh'da Uşşâk'lı
G bölümünde	dügâh'da Uşşâk'lı, yerinde Rast'lı, segâhta Segâh'lı
H bölümünde	muhayyer'de Muhayyer'li, dügâh'da Uşşâk'lı
İ bölümünde	dügâh'da Bûselik'li
J bölümünde	hüseynîde Uşşâk'lı
K bölümünde	dügâh'da Kürdî'li
L bölümünde	dügâh'da Sabâ'lı
M bölümünde	segâh'da Segâh'lı, ırâk'da Segâh'lı
N bölümünde	evç'de Segâh'lı, nim hicâz'da Hicâz'lı, dügâh'da Uşşâk'lı, ırâk'da Segâh'lı
Obölümünde	rast'da Rast'lı, yegâh'da Rast'lı

Rast Tevşîh'in içerisinde 13 makâma geçki yapıldığı tespit edilmiştir. Geçki yapılan makâmlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo-2.

Bölümler	Makâmlar
B Bölümünde	Mâhur
C Bölümünde	Sûznâk
D Bölümünde	Hicâzkâr
E Bölümünde	Nihâvend
F Bölümünde	Nevâ
G Bölümünde	Uşşâk
H Bölümünde	Muhayyer
İ Bölümünde	Tâhir-Bûselik
J Bölümünde	Hüseynî
K Bölümünde	Acem-Kürdî
L Bölümünde	Sabâ
M Bölümünde	Bestenigâr
N Bölümünde	Evç

Râkım Elkutlu'nun bestekârlığı, birçok eserinde olduğu gibi bu eserde de makâmın tiz ve pest genişleme alanlarını ve buralarda yapılacak geçkileri gösterecek şekilde öğretici bir karaktere sahiptir. Bu geçkiler makâmın ayırt edici özelliklerini de gösteren melodik cümlelerden oluşmaktadır. Eserlerinin usûl ve güfte ilişkisi açısından incelenmesi Elkutlu'nun bestekârlığı hakkında daha farklı bilgiler verebileceğini düşündürmektedir. Rast Tevşîh'in 7/4'lük Ağır Devr-i Hindî usûlü ile bestelenmesi, büyük usûller kullanılan Tevşîh bestekârlığı açısından da farklılık arz ettiği söylenebilir.

Türk Mûsikîsi'ni var eden geleneksel yapı esasen Türk Din Mûsikîsi'dir. İçeriğinde ise sanat bakımından doruk noktalarına ulaşmış eşi bulunmaz eserler bulunmaktadır. Türk Mûsikîsi'nin de içinde bulunduğu doğu-batı müzik kültürünü birbirinden ayıran ses yapıları ve ses dizilerinin belirli bir yapı üzerinde yükselmesi, bu mûsikîsinin form özelliklerini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla büyük bir geçmişe sahip olan Türk Din Mûsikîsi'nin içinde barındırdığı formlar açısından incelenmesi önem arz etmektedir. Tevşîh formu gibi Dinî Mûsikî formlarının çerçevelerinin yeniden çizilmesi, bu formların belirleyici ve ayırt edici özelliklerinin tespit edilmesi, Türk Din Mûsikîsi form bilgisine yeni bir sistematik getirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Bu anlamda Türk Mûsikîsi için bir ekol olan Râkım Elkutlu'nun her yönüyle yeniden ele alınması, varsa günümüze ulaşamayan eserlerinin tespitinin, tescilinin ve notaya doğru alınarak takibinin yapılması, eserlerinin tek tek form, usûl, makâm, geçki ve güfte yönünden incelenmesine yönelik bilimsel araştırmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

Ak, A.Ş. (2002). *Türk Mûsikîsi Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları, 148.

Ayverdi, İ. (2006). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük.* Kubbealtı İktisadi İşl., İstanbul, c.3, 3153.

Demirci, M. (2017). *Türk Dinî Musikisinin 200'ü,* Ankara, 101.

İnal, İ. M. K. (1958). *Hoş Sada Son Asır Türk Mûsikîşinasları.* İstanbul: Maarif Basımevi, 240.

Kutluğ, Y. F. (2000). *Türk Musikisinde Makâmlar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 160-162.

Özalp, N. M. (1992). *Türk Mûsikîsi Beste Formları.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 54.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.* İstanbul: Özener Matbaası, 115.

Rona, M. (1960). *50 Yıllık Türk Mûsikîsi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi, 115-116.

Rona, M. (1970). *20.Yüzyıl Türk Mûsikîsi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi, 157-162.

Sezgin, B. S. (1995). *Elkutlu Mehmet Râkım,* T.D.V. İslam Ansiklopedisi, c. 11, 55-56.

EK Şekil-1

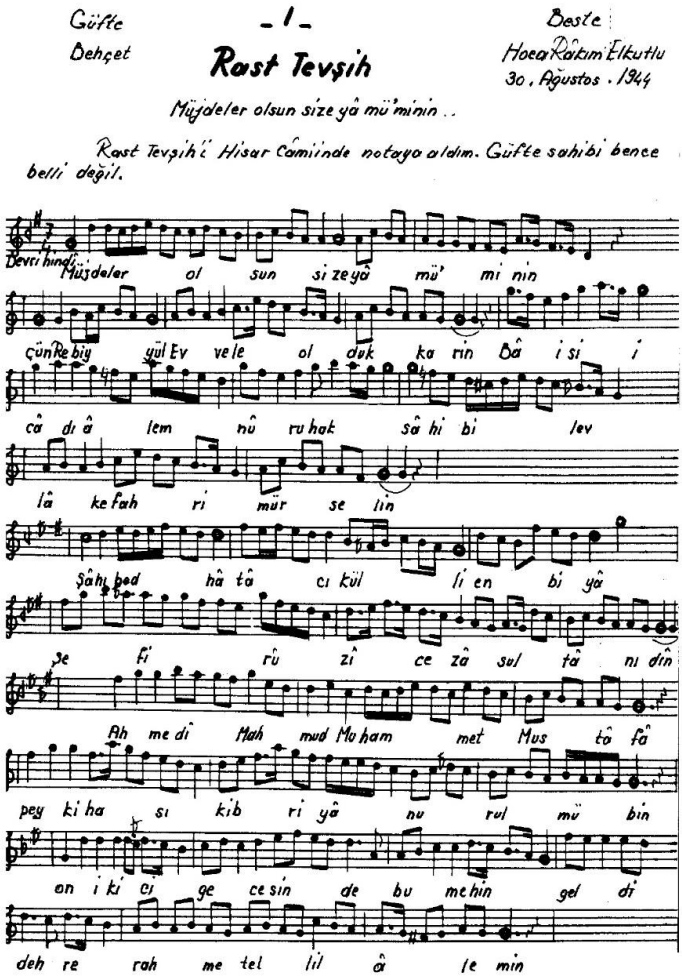

EK Şekil-2

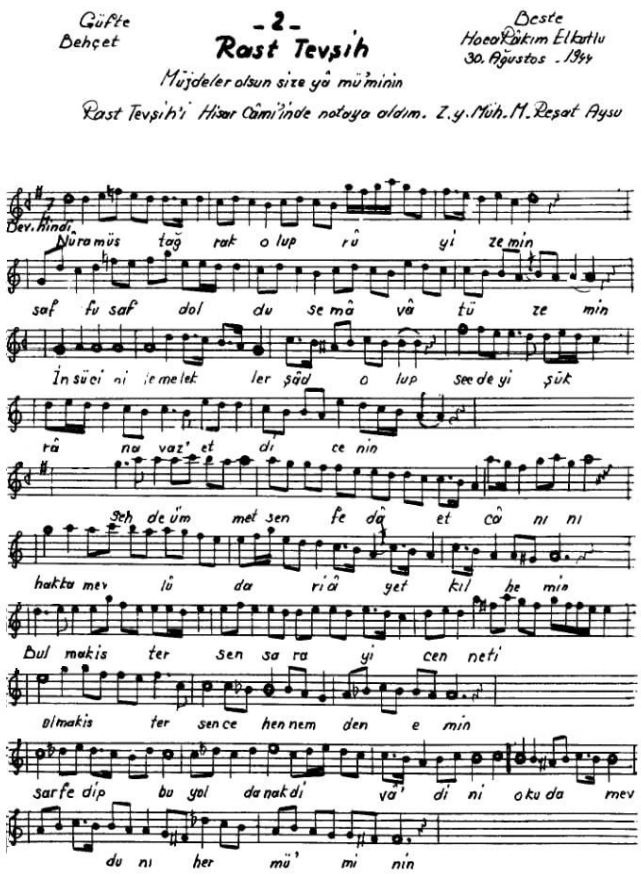
Güfte
Behçet
-2-
Rast Tevşih
Beste
Hoca Râkım Elkutlu
30. Ağustos - 1944
Müjdeler olsun size yâ mü'minin
Rast Tevşih'i Hisar Câmi'inde notaya aldım. Z.y. Müh. M. Reşat Aysu
Dev. Hindi
Nûra müs tağ rak o lup rû yi ze min
saf fu saf dol du se mâ vâ tü ze min
İn sü ci ni le me lek ler şâd o lup see de yi şük
râ na vaz' et di ce nin
Seh de üm met sen fe dâ et câ nı nı
hakka mev lû da ri â yet kıl he min
Bul makis ter sen sa ra yi cen neti
olmakis ter sen ce hen nem den e min
sarfe dip bu yol da nak di vâ' di ni o ku da mev
du nı her mü' mi nin

EK

Şekil-3

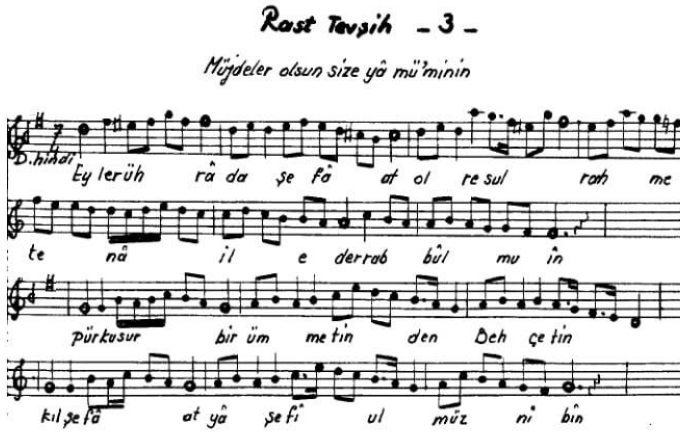

Müjdeler olsun size yâ mü'minin,
Çün Rebiyülevvelde olduk karin.
âisi icâd-ı alem nûr-u hak
Sâhib-i levlâk,e fahr-ı mürselin.

Şâhı kadhdâc-ı küllî enbiyâ
Şefî'i rûz-i ceza sultan-ı dîn
Ahmed-i Mahmud Muhammed Mustafâ
Peyki has-ı kibriyâ nûr-ul mübîn

On ikinci gecesinde bu mehin
Geldi dehre rahmetellil âlemîn.
Nûra mustağrak olup rûyi zemin
Sâfî saf oldu semâvâtı zemin

İnsi cin-ile melekler şâd olup
Secde,yi şükrâna vaz'etti cenin.
Sende ümmet'sen fedâ et cânını
Hakka mevlûda riayet kıl hemin.

Bulmak istersen sarayı cenneti
olmak istersen cehennemden emin
Sarfedüp bu yolda nakdi vâ'dini
Okuda mevludunu her mü'minin

Eyler ührada şefâat ol resûl
Rahmete nâil eder rabbûl müin
pür kusur ümmetinden Behçetin
kıl şefâat yâ şefîul muin.